

Ravnateljeva spremljava izvedbe medpredmetne povezave

Silva Jančan

oš Belokranjskega odreda Semič

Majda Vehovec

oš Šenčur

Sodoben pouk zahteva od vseh izvajalcev uporabo metod, ki zagotavljajo razvoj kompetenc in trajnejše znanje pri učencih. Medpredmetno povezovanje pomeni celostno obravnavo učnih vsebin z različnih predmetnih področij. Izvedba pouka na način medpredmetnega povezovanja zahteva od vseh udeležencev veliko načrtovanja, usklajevanja, timskega dela in dogovorov, predvsem kadar je v izvedbo vključenih več izvajalcev. Ravnateljeva vloga pri spodbujanju izvedbe medpredmetnih povezav na šoli je zelo pomembna, tako s področja motivacije kot tudi organizacijsko. V prispevku je zapisanih nekaj konkretnih napotkov za uspešno spodbujanje in izvajanje medpredmetnih povezav, poudarjen je pomen načrtovanja in vključitve take oblike dela v letni delovni načrt šole, predvsem pa pomen samoevalvacije kot procesa, ki nam pomaga izboljšati šolsko prakso.

Ključne besede: medpredmetne povezave, načrtovanje, samoevalvacija

Uvod

Nagel tehnološki napredek in hitre družbene spremembe vplivajo na proces dela v šoli in na učne vsebine v učnih načrtih. Učitelji smo vpeti v spreminjajoče se okolje, se zato na spremembe odzivamo, pri tem smo zavezani k izpolnjevanju usmeritev evropskega referenčnega okvira ključnih kompetenc in k izpolnjevanju učnih načrtov. Ključne kompetence nas vodijo k usposabljanju mladih, da se bodo znali prilagajati v spreminjajočih se situacijah, da bodo razumeli vseživljenjsko učenje kot vrednoto, da bodo fleksibilni na trgu dela, pripravljeni na dejavno državljanstvo in da se bodo zavedali izgrajevanja dobrih medosebnih odnosov. Kompetence, ki naj bi jih učenci/dijaki pridobili v šoli, bi jim morale dajati osnovo za njihovo kasnejšo zaposljivost in osebno izpolnitev. Zato smo odgovorni za izvajanje učnih dejavnosti, s katerimi bomo spodbujali razvijanje spretnosti, znanj in odnosov. Na šolah moramo omogočiti fleksibilnejšo organizacijo dela, bogato učno okolje in zagoto-

viti učiteljem prostor in čas za timsko načrtovanje in povezovanje, da ne bodo imeli ovir pri snovanju inovativnih poti do kakovostnejšega pouka.

Spoznanja uglednih pedagogov (Marentič Požarnik, Peklaj in Magajna 1995) o izgrajevanju uporabnega znanja narekujejo, da je potrebno napraviti kakovostnejši premik tudi na področju medpredmetnega povezovanja, s katerim pomagamo učencem zgraditi trdno, uporabno in trajnejše znanje.

V zadnjem desetletju vključujejo posodobljeni učni načrti metode za razvijanje ključnih kompetenc 21. stoletja, opozarjajo na pomembnost razvijanja kritičnega mišljenja, laterarnega mišljenja, intuicije, ustvarjalnosti, vrednot in stališč do družbe in napredka. Vse prej omenjene veščine in spretnosti pripomorejo k izgradnji uporabnega in trajnejšega znanja.

Prihodnost je za mlade nepredvidljiva, zato se od šole pričakuje, da bodo znali učenci iz mnovega števila informacij izluščiti pomembne in jih smiselno povezati v novo znanje ter iz razdrobljenega znanja med predmeti izgraditi celovito znanje o neki stvari. Pridobljena znanja naj bi učenci znali uporabiti v novih učnih situacijah pri razreševanju kompleksnejših problemov. Učenci naj bi obvladali spretnosti in veščine sodelovalnega učenja, dajali poudarek in sprejemali odločitve, naučili naj bi se delovati v timu.

Prizadevanja za spremembe v šoli težijo k izvedbi pouka v bogatem učnem okolju, h kakovostnemu, poglobljenemu učenju. Kako pa naj poteka pouk, da bodo pridobljena znanja kakovostna in uporabna za razreševanje vsakodnevnih problemov sodobnega časa? Eden od možnih odgovorov je, naj učitelji učimo učence samostojnega in skupinskega aktivnega pridobivanja učnih izkušenj znotraj določenega predmeta ali znotraj medpredmetno povezanih vsebin.

Časovni okvir ene šolske ure postaja preozek za aktivne oblike dela, kjer so učenci dejavni bodisi v razredu, laboratoriju ali na terenu. Strinjamo se z dr. Srmčnikom, ki je zapisal: »Vsak učni predmet ima sistemski značaj in je kot tak le del celostnega sistema učnih predmetov. Temeljiti mora na načelni predpostavki, da je šola veliko več kot le vsota učnih predmetov, da morajo tudi ti biti v funkciji med- in nadpredmetnih skupnih namenov, ki jih ni mogoče utemeljevati, a tudi ne uresničevati le na ravni posameznih učnih predmetov.« (Strmčnik 2001, 217).

S timskim načrtovanjem pri medpredmetnem povezovanju učitelji poenotijo razumevanje zapsanega v učnih načrtih in so bolj pozorni na ključne poudarke iz učnih načrtov. Izpostavljamo povezovanje učnih vsebin s svetom, ki nas obdaja in s katerim imajo

učenci izkušnje, kar je možno doseči na primer pri povezovanju v medpredmetno načrtovanih projektih. Za uvajanje sprememb in novosti je potreben pogum in podpora učitelju, k čemur lahko pomembno prispevajo s spodbudami sodelavci in ravnatelj.

Medpredmetno povezovanje in posodobljeni učni načrti

Didaktična priporočila iz posodobljenih učnih načrtov za osnovno šolo¹ usmerjajo učitelje k medpredmetnim povezavam, navajajo celo, zakaj so povezave potrebne in s katerimi predmeti ali predmetnimi področji so možne.

V nadaljevanju navajamo usmeritve le iz nekaterih učnih načrtov za osnovno šolo. V posodobljenem učnem načrtu za družbo preberemo, da je z medpredmetnim povezovanjem možen prenos različnih znanj in spretnosti, strategij in ravnanj ter pojmov, zakonitosti, spoznavnih postopkov, miselnih spretnosti, komunikacije idr. Učni načrt za fiziko poudarja potrebo po medpredmetnem povezovanju zaradi večje prenosljivosti znanja, boljšega razumevanja, zaradi večje uporabnosti znanja. V učnem načrtu za biologijo je zapisano, da so medpredmetne povezave potrebne zaradi tega, ker je biologija integrativna veda, ki razlaga celostno zgradbo in delovanje živih sistemov. Učni načrt za kemijo med drugim poudarja, da z medpredmetnim povezovanjem spodbujamo učenje učenja, socialne in državljanske kompetence, matematične in digitalne kompetence in učencem razvijamo procesna znanja.

Učni načrti nalagajo ne le učiteljem, ampak tudi ravnateljem zagotavljanje pogojev za izvedbo medpredmetnih povezav in dolžnost, da spremljamo delo učiteljev na področju tovrstnega povezovanja. Če slednjega ne izvajamo, ne izpolnjuje šola osnovne naloge, to je, da izvaja pouk v skladu z Zakonom o osnovni šoli (2006–2013).

Pomembno je, da vsi, ki sodelujemo v vzgojno-izobraževalnem procesu, ozavestimo pomen medpredmetnega povezovanja in na različne načine iščemo možnosti za izvedbo pouka s celostno obravnavo vsebin z različnih predmetnih področij.

Namen medpredmetnega povezovanja

Namen medpredmetnega povezovanja je povezovanje znanj in izobraževalnih ciljev znotraj posameznega predmeta in med raz-

¹ http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_predsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstvo/osnovno_solstvo/ucni_nacrti/posodobljeni_ucni_nacrti_za_obvezne_predmete/

ličnimi predmeti. Medpredmetno povezovanje je uspešno, če je prilagojeno načinu mišljenja učencev, saj učne vsebine učenci pri takem načinu dela dojemajo bolj celostno, imajo možnost spoznati različna vsebinska področja predmeta, omogočeno jim je kompleksno razumevanje snovi in bolj poglobljeno znanje.

Medpredmetno povezovanje stremi k povezovanju znanj različnih predmetov z vsebinami iz učenčevega izkustvenega sveta, je sodoben način poučevanja in omogoča učencem, da predznanje povežejo z novim znanjem na način, ki najbolj ustreza njihovemu učnemu stilu. Medpredmetne povezave so lahko zelo raznolike:

- enopredmetne povezave (interdisciplinarna, monodisciplinarna povezava) obstajajo znotraj predmeta, pomeni pa integracijo vsebinskih in procesnih znanj, spretnosti, veščin, stališč in vrednot. Tak način dela temelji na sistematičnem uveljavljanju didaktičnih pristopov in poenoteni načinov dela na ravni šole kot celote. Terja veliko skupnega načrtovanja, dobro vertikalno in horizontalno povezavo strokovnih aktivov, poenotene kriterije ocenjevanja, timsko poučevanje, doslednost strokovnih delavcev, načrtovano refleksijo in samoevalvacijo na ravni posameznika in celotne organizacije;
- večpredmetna povezava (multidisciplinarna ali interdisciplinarna večpredmetna povezava) je integrativen učni proces, ki je usmerjen v učenca in spodbuja njegovo aktivnost. Omogoča pridobivanje znanja na taksonomsko višjih učnih ciljih, razvija kritično mišljenje in problemsko obravnavo snovi.

Vse to zahteva od učitelja poleg akademskega znanja »svojega predmeta« še znanja o didaktičnih postopkih, sposobnost sodelovanja v timih, prilagodljivost, pronicljivost, inovativnost, poznavanje učnih načrtov drugih predmetov, veliko mero kreativnosti, prilagajanja ...

Vloga ravnatelja pri medpredmetnem povezovanju

Ravnatelji smo odgovorni, da zavodi v skladu z Zakonom o financiranju vzgoje in izobraževanja (2007–2012) vsako leto izvedejo samoevalvacijo. Namen samoevalvacije je v pridobivanju informacij o delovanju šole na različnih področjih. Na podlagi samoevalvacije šole pridobijo s pomočjo analize zastavljenih ciljev povratne informacije na področjih, ki bi jih bilo treba spremeniti. Najpomembnejše pa je, da na osnovi ugotovitev načrtujejo ukrepe, jih opredelijo v letnem delovnem načrtu in tudi udejanjijo.

Navajamo primer, kako izboljšujemo prakso medpredmetnega povezovanja kot posledico ugotovitev samoevalvacije. Evalvacija NPZ-jev v 6. in 9. razredu in bralnih testov v 3., 5. in 7. razredu je pokazala, da imajo učenci težave z razumevanjem prebranega in težave s pristopi k učenju. Poleg tega se je izkazalo, da učenci ne dojemajo določenih učnih vsebin celostno, pač pa popredmetno. Tako se na primer dogaja, da se učenci pri slovenščini učijo pisati poročilo, pri drugih predmetih pa pravil za pisanje poročila ne uporabijo. Zaznali smo tudi težave pri razumevanju navodil pri eksperimentalnem delu pri fiziki in kemiji, pri matematiki, športu ... Zato smo na strokovnih aktivih izbrali dve prioritetni dejavnosti, ki ju razvijamo že drugo šolsko leto: izboljšanje reševanja besedilnih in problemskih nalog in učenje z uporabo bralnih učnih strategij.

Glede na pozitivne izkušnje o kakovosti znanja zaradi medpredmetnega povezovanja v preteklih letih smo v letni delovni načrt zapisali načrt medpredmetnih povezav, s katerimi želimo izboljšati razumevanje prebranega.

Učitelji v 2. triletju skupno načrtujejo uporabo bralnih različnih učnih strategij, da se ista učna strategija ne ponovi v istem obdobju pri več predmetih. V drugem primeru učitelji načrtujejo medpredmetne povezave glede na teme, ki jih je možno v določenem razredu glede na učni načrt obravnavati. Primer take povezave je izpis ključnih besed za opis instrumenta pri glasbeni umetnosti in opis predmeta pri slovenščini. Z uporabo določene učne strategije iz teksta o določenem predmetu učenci izpišejo ključne besede, s ključnimi besedami pri glasbeni umetnosti opišejo instrument.

Učitelji v 3. triletju načrtujejo povezave med predmeti in izbirajo besedilne naloge za določen predmet v povezavi z vsebino drugega predmeta (na primer pri matematiki s področja kemije ali pri kemiji s področja fizike, športa ...).

Pri medpredmetnem povezovanju se ne moremo zadovoljiti zgolj s povezovanjem v okviru dveh predmetov, ki ju poučuje en učitelj, čeprav gre morda za močne vsebinske povezave učne snovi. Z vidika izgrajevanja ključnih kompetenc se moramo zavzemati za horizontalno in vertikalno povezovanje ciljev znotraj določenega tematskega sklopa ali projekta, ki se obravnava pri več predmetih.

Ravnatelji lahko vplivamo na učenje učencev posredno z motiviranjem sodelavcev in zagotavljanjem spodbudnega učnega okolja. Moč našega vpliva se še poveča, če smo optimistično naravnani, fleksibilni, vztrajni, odprti za pobude, ideje, spremembe, če

smo empatični do sodelavcev in če gojimo visoka pričakovanja do sodelavcev. Izkazalo se je, da se zaradi načrtovanja medpredmetnih povezav na začetku šolskega leta, spremljavo med letom in z vpletenostjo ravnatelja v medpredmetno povezovanje poveča verjetnost, da se bodo povezave izpeljale.

Spremljava medpredmetne povezave

Ravnatelji se zavedamo pomena kvalitetnega pouka, predvsem pouka, ki je usmerjen v učence, spodbuja njihovo aktivnost in jim nudi kompleksen pristop k razumevanju in trajnemu znanju. V okviru programa Vodenje za kakovost, ki ga v okviru projekta Zasnova in uvedba sistema ugotavljanja ter zagotavljanja kakovosti vzgojno-izobraževalnih organizacij (KVIZ) izvaja v letih 2008–2014 Šola za ravnatelje (kot nosilka projekta), smo si v manjši skupini izbrali kot področje delovanja medpredmetno povezovanje v osnovni in srednji šoli. V program Vodenje za kakovost smo bili vključeni ravnatelji šol in vrtcev 1. in 2. cikla Usposabljanja za samoevalvacijo v okviru projekta Zasnova in uvedba sistema ugotavljanja ter zagotavljanja kakovosti vzgojno-izobraževalnih organizacij (KVIZ) z namenom, da se seznanimo z vlogo ravnatelja za uspešno samoevalvacijo in uvajanje izboljšav.

V manjši skupini smo kot področje delovanja izbrali medpredmetno povezovanje v osnovni in srednji šoli. Na začetku smo si zastavili naslednje cilje:

- spodbuditi smo želeli izvajanje medpredmetnih povezav,
- prikazati primere dobre prakse in tako spodbuditi izmenjavo izkušenj med sodelavci in učitelji nasploh,
- spremljati izvedbo medpredmetne povezave na šoli (količinsko in vsebinsko).

Želimo spodbujati trajnejše in bolj poglobljeno znanje, razvijati spretnosti in veščine pri učencih, jih motivirati na drugačen način, spodbujati njihovo aktivnost in kompetentnost na vseh področjih.

Načrtovanje spremljave

Spremljavo medpredmetnih povezav smo načrtovali ob izboru vsebin in dejavnosti pred začetkom šolskega leta. Načrtovali smo naslednje načine spremljave:

- sprotne spremljave s strani učiteljev, ki so pri načrtovanju in izvedbi povezave sodelovali,

PREGLEDNICA 1 Primer obrazca za načrtovanje medpredmetnega povezovanja: dogovor na timskem sestanku učiteljev

Postavka	Predmet 1	Predmet 2	Predmet 3	Predmet 4
Pričakovani rezultati				
Dokazila				
Cilji				
Dejavnosti pri pouku (za pouk)				
Zaporedje dejavnosti				

Povzeto po Kendrl, Lesničar in Lilek (2011).

PREGLEDNICA 2 Primer obrazca za načrtovanje medpredmetnega povezovanja: priprava za medpredmetno povezovanje

Postavka	Predmet 1	Predmet 2	Predmet 3	Predmet 4
Razred				
Tema				
Učitelji				
Trajanje povezave				
Cilji/standardi (ni nujno)				
Skupni prič. rez./cilji povezave				
Skupne dejavnosti				
Zaporedje dejavnosti (ni nujno)				

Povzeto po Kendrl, Lesničar in Lilek (2011).

- evalvacija medpredmetnih povezav s strokovnimi razpravami ob polletju in na koncu leta na strokovnih aktivih,
- z načrtnim spremljanjem na medsebojnih hospitacijah, pri katerih bo prisoten tudi ravnatelj z nalogo vodenja strokovne razprave po opravljeni hospitaciji,
- ob koncu leta iz poročil strokovnih aktivov izdelati skupno poročilo o medpredmetnih povezavah.

PREGLEDNICA 3 Obrazec za spremljanje medpredmetnih povezav

Nosilni predmet	Predmet v povezavi	Vrsta povezave glede na vrsto znanj*	Cilji medpredmetne povezave	Čas izvedbe	Evalvacija spremljave	Predlogi za naslednje leto
KEM	TIT	Kovine	Avtentična naloga	...	December	Izvedeno/ni izvedeno (kaj je bilo dobro, kje so bile pomanjkljivosti, razlogi)

*Vsebinska ali/in procesna znanja.

Dogovorili smo se, da bomo spremljali:

- katere medpredmetne povezave so bile dogovorjene (vsebinske ali povezave na področju dejavnosti učencev) in ali so izvedene,
- kaj so učenci konkretno s povezavo pridobili (npr. ponovili, utrdili, nadgradili, smiselno povezali, poglobili ...),
- pri katerih predmetih oziroma področjih so učenci sistematično in načrtno uporabljali bralne učne strategije.

Za spremljanje bomo uporabili obrazec (Bevc b.l.), ki je v preglednici 3.

Izvedbeni del je temeljil na letnem delovnem načrtu, v katerem smo na različne načine predvideli izvedbo medpredmetnih povezav. Vsebina in dejavnosti so bile pri vseh udeležencih podobne:

- načrtovali smo krovno temo in jo v obliki različnih dejavnosti izvedli v vseh razredih (zdrav zajtrk, čebele, ekološki dan, zrak, svetloba ...),
- načrtovali smo naravoslovne, tehnične, kulturne dneve z opredeljenimi medpredmetnimi povezavami,
- načrtovali smo dneve medpredmetnih povezav – za različne razrede s prilagoditvami urnika, kroženjem in timskim delom učiteljev, ki jih izvajajo preko celega leta. Nekaj primerov medpredmetnih povezav:
 1. povezava glasbena umetnost in slovenščina – pesem in skladba,
 2. povezava likovna umetnost, zgodovina, tehnika in tehnologija, naravoslovje – papir,

3. povezava slovenščina in zgodovina – srednjeveški rokopis in ljudsko slovstvo,
 4. povezava predmetov multimedija, naravoslovje in slovenščina – izdelava predstavitve s pomočjo IKT,
 5. povezava biologije in športa – skeletne mišice, delovanje srca,
 6. povezava naravoslovja in fizike – odboj in lom svetlobe,
 7. povezava biologije in fizike – nastanek slike v očesu,
 8. povezava fizike, kemije in matematike – topnost,
 9. povezava zgodovine, športa, likovne umetnosti in slovenščine – olimpijske igre,
- izpeljava projektnega tedna medpredmetnih povezav,
 - načrtovanje in organizacija medsebojnih hospitacij,
 - predstavitev uspešnih izvedb na pedagoški konferenci,
 - evalvacija izvedenih vsebin s predlogi za izboljšanje (na podlagi samoevalvacije učitelja),
 - vključitev izboljšav v načrtovanje za novo šolsko leto.

Vsi strokovni delavci so bili seznanjeni s pomenom in izvedbo medpredmetnih povezav, saj smo načrtovali tudi medsebojne hospitacije pri takih oblikah dela in tako širili primere dobre prakse (v okviru aktiva, med razredno in predmetno stopnjo, med šolami ...).

Ugotovitve:

- Na razredni stopnji medpredmetne povezave že zelo dobro potekajo, so načrtovane v okviru aktivov in v letnem delovnem načrtu učiteljev. Prav tako so načrtovane medsebojne hospitacije med učitelji v aktivu. Pri načrtovanju in izvedbi medpredmetne povezave na razredni stopnji ne zaznavamo težav, saj si učitelji sami razporejajo časovni okvir posameznih predmetov in niso odvisni od dolžine učne ure.
- Na predmetni stopnji in na srednji šoli pa je za izvedbo medpredmetne povezave potrebno veliko skupnega načrtovanja in evalvacije. Veliko težav je pri usklajevanju organizacije pouka in urnika, potrebna je fleksibilna organizacija dela ali vsaj usklajevanje urnikov, zamenjava učiteljev, učilnic ...

Težave nastajajo tudi pri določanju vodilnih tem medpredmetne povezave, na predmetni stopnji učitelji ne poznajo dovolj podrobno učnih načrtov pri drugih predmetih, zato je težko izbrati vsebine (prav tu vidimo velik pomen izmenjave dobre prakse, ki

jo lahko izboljšamo z medsebojnimi hospitacijami). Pojavljajo se tudi strokovni konflikti med učitelji, potrebno pa je izpostaviti odgovornost učiteljev za realizacijo vseh načrtovanih ur in vsebin.

Vloga ravnatelja pri spodbujanju in uvajanju medpredmetnih povezav je zelo raznolika in pomembna.

Vključevanje medpredmetnih povezav v letni delovni načrt je ena najpomembnejših nalog ravnatelja. Pomembno je, da strokovni delavci v okviru aktiva načrtujejo izvedbo, ki jo opredelijo v letnem delovnem načrtu učitelja, aktiva in v letnem delovnem načrtu šole. V načrtovanje morajo biti vključeni vsi strokovni delavci, predvsem v primeru, ko se šola odloči za izvedbo projektnega tedna ali tematskega sklopa, ki ga obdelajo v več razredih.

Odgovornost ravnatelja je tudi zagotavljanje pogojev za izvedbo medpredmetnih povezav – od koordinacije načrtovanja, zagotavljanje prostora za načrtovanje, časovnega okvira, do konkretizacije izvedbe z učenci – sprememba urnika, urejanje nadomeščanja, zagotavljanje materialnih pogojev za izvedbo.

Izjemno pomembno je tudi načrtovanje evalvacije izvedenih aktivnosti in sprotna spremljava izvedbe, saj na ta način lahko zagotovimo, da bodo učitelji pri načrtovanju za naslednje šolsko leto odpravili pomanjkljivosti in v načrtovanje vključili nove ideje. Ob uvajanju medpredmetnih povezav priporočamo sprotno evalvacijo, udeleženci imajo tako priložnost izraziti svoje mnenje in slišati tudi mnenja drugih udeležencev. Evalvacija naj bo v pisni obliki, vsebuje naj vse podatke, ki jih lahko uporabimo pri načrtovanju dejavnosti za naslednje šolsko leto.

Ravnatelj mora svoje sodelavce motivirati za izvajanje medpredmetnih povezav, pomembno je, da strokovni delavci začutijo pomen vključevanja medpredmetnih povezav v poučevanje. Sodelavce lahko motiviramo z organizacijo izobraževanja s tako tematiko, na letnem pogovoru, na razgovoru po hospitaciji, v obliki strokovnih pogovorov, z organizacijo medsebojnih hospitacij ... Pri tem ne gre zanemariti, da je potrebno gojiti kulturo medsebojnega sodelovanja – nadomeščanje, zamenjave, dopolnjevanja, skupno načrtovanje, spodbujanje timskega dela, občutek pripadnosti skupini.

Ravnatelj mora vzpostaviti vzdušje medsebojnega zaupanja in primerne (strokovne) komunikacije, aktivno se mora vključiti v reševanje strokovnih konfliktov (medsebojne hospitacije, vertikalni aktivi ...).

Prav tako je pomembno, da pri oblikovanju vsebine letnega delovnega načrta ravnatelj predlaga teme, ki so »obvezne« za vse učitelje.

telje, npr. tradicionalni slovenski zajtrk ali tema šolskega projekta.

Ravnatelj spodbuja učitelje, da predlagajo medpredmetne povezave in jih motivira, da predlagano tudi realizirajo. Izkušnje kažejo, da imajo učitelji veliko idej, zaradi različnih razlogov pa ne pride vedno do realizacije medpredmetne povezave. Pogosti izgovor je pomanjkanje časa, s čimer se ne moremo strinjati. Čas za načrtovanje in izvedbo povezave je potrebno najti, pri tem lahko odigra pomembno vlogo ravnatelj z dobro organizacijo dela.

Priporočila ravnateljem:

- pravočasno načrtovanje (že ob evalvaciji oziroma pred koncem šolskega leta za naslednje šolsko leto),
- vključitev medpredmetnih povezav v LDN,
- predstavitev primerov dobre prakse (v obliki poročil o uspešno izvedenih medpredmetnih povezavah na pedagoških konferencah, v obliki medsebojnih hospitacij in razgovora po hospitaciji, v obliki medšolskih hospitacij s poudarkom na medpredmetni povezavi ...),
- spodbujanje učiteljev za objavo člankov s primeri dobre prakse (tako lahko primeri dobre prakse dosežejo tudi širšo javnost),
- omogočiti izobraževanje učiteljem na tem področju,
- aktivna udeležba pri načrtovanju, organizaciji, izvedbi in evalvaciji.

Literatura

- Bevc, V. B. I. »Fleksibilni predmetnik in medpredmetno načrtovanje.«
http://www.o-4os.ce.edus.si/dokumenti/2008/medpredmetno_nacrtovanje.ppt
- Kendrl, M., B. Lesničar in D. Lilek. 2011. Načrtovanje in izvedba medpredmetnega ocenjevanja »Jaz in moj kraj«. Predstavljeno na na posvetu o uvajanju fleksibilnega predmetnika, Podčetrtek, 29.–30. november.
- Marentič Požarnik, B., C. Peklaj in L. Magajna. 1995. *Izziv raznolikosti: stili spoznavanja, učenja, mišljenja*. Nova Gorica: Educa.
- Strmčnik, F. 2001. *Didaktika: osrednje teoretične teme*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- »Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOVFI).«
 2007–2012. *Uradni list RS*, št. 16/07 – UPB, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF in 57/12 – ZPCP-2D.
- »Zakon o osnovni šoli (ZOSN).« 2006–2013. *Uradni list RS*, št. 81/06 – UPB, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF in (63/13)).

- Silva Jančan je ravnateljica na oš Belokranjskega odreda Semič.
silva.jancan@guest.arnes.si
- Majda Vehovec je ravnateljica na oš Šenčur.
majda.vehovec@guest.arnes.si